

Från matematikmaskin till IT
Forskningssekreterare: Julia Peralta
Fokusgrupp: Offentlig förvaltning
Slutrapport
2008-05-29

Slutrapport: Offentlig förvaltning, rationaliseringsarbete och den nya ADB-tekniken.

Inledning

Mitt arbete som forskningssekreterare inom projektet ”Från matematikmaskin till IT”, med ansvar för tidig datorhistoria i fokusområdet *Offentlig förvaltning*, inleddes i september 2007, och beräknas vara avslutat i början av juni 2008. Under denna tid har jag arbetat med en kunskapsöversikt, genomfört tolv intervjuer med elva viktiga aktörer inom området och planerat, genomfört och publicerat tre vittnesseminarier i ämnena: *ADB i folkbokföring och beskattning*, *Statskontoret* och *ADB-tekniken och den Allmänna försäkringen*. Seminarierna hölls på Tekniska museet i Stockholm. Nedan redogör jag för de detaljer som gällde vid källinventeringen samt urvalet av de olika teman som jag valde att fördjupa mig i. Vidare beskriver jag planeringen och genomförandet av intervjuer och vittnesseminarier, samt arbetet med redigering och publicering av rapporterna. Slutligen delar jag med mig av väsentliga reflektioner och uppslag för fortsatt dokumentationsarbete.

Inventering och urval

Mitt arbete med att skapa mig en överblick över fokusområdet och att göra en inventering över de huvudspår som var viktiga att dokumentera baserades på två grunde. Det ena växte fram i samspel och utbyte med fokusgruppen. I fokusgruppen deltog Olli Aronsson, Göran Ernmark (sammankallande), Dag Osterman, Gert Persson, Per Olof Persson och Nils Qwerin; alla med mångårig professionell erfarenhet från rationaliseringsarbete och användning av datatekniken inom den centrala offentliga förvaltningen. De fungerade som bollplank, men deras berättelser och uppfattningar om vilka de viktiga skeendena var och på vilket sätt, hjälpte mig att identifiera både centrala händelser och processer samt betydelsefulla aktörer vars minnen kunde vara värdefulla att samla in. Efter några möten hade vi ett antal intressanta uppslag. Parallellt med mina möten med fokusgruppen läste jag in mig på området och gjorde nedslag i diverse utredningar och äldre tid-

ningsartiklar. Detta var den andra grunden i mitt arbete. Efter några veckors litteraturgenomgång utkristalliserades några teman, vilka i stora drag, sammanföll med de uppslagen vi hade kommit fram till tillsammans med fokusgruppen.

Litteraturstudierna finns i form av en kunskapsöversikt. Till denna har jag också bilagt en PM som andra deltagare i projektet skrev om Bil- och körkortsregistret. Kunskapsöversikten reflekterar väl mina urval. Ämnena för vittnesseminarierna blev som nämnts: ADB i folkbokföring och beskattning, Statskontoret och ADB-tekniken och den allmänna försäkringen. Alla dessa tre områden är representativa, intressanta och centrala samt inte tidigare utforskade datorhistoriska områden inom den centrala nivån av den offentliga administrationen under den initiala fasen i framväxten av det svenska IT-samhället. När urvalet var gjort på grundval av dessa kriterier var det dags att undersöka om det var genomförbart i form av vittnesseminarier eller om det lämpliga var att genomföra enskilda intervjuer. Fokusgruppen spelade en avgörande roll i denna fas, de var helt dominerande i arbetet att komma med förslag på tänkbara paneldeltagare och ordförande till varje vittnesseminarium samt att ta de första kontakterna med dem.

Med utgångspunkt i litteraturstudierna gjorde jag bedömningen att de regionala och lokala nivåerna i den offentliga administrationen var föga förekommande. Därmed bestämde jag mig för att i intervjuerien fokusera på den kommunala nivån. Inledningsvis fick mitt initiativ inget stöd inom fokusgruppen, åsikten var att det var lämpligare att behålla fokus på den centrala förvaltningen och istället söka ekonomisk finansiering med syfte att starta en fokusgrupp med inriktning på de övriga nivåerna. Detta innebar en försening i processen att planera och genomföra intervjuerna. Jag genomförde under tiden en intervju med Nils Qwerin och en med Gert Persson. Så småningom bestämdes det att jag skulle fortsätta med min idé att belysa datoriseringsarbetet i den kommunala sektorn.

Genomförda intervjuer

Tolv intervjuer genomfördes. Följande personer intervjuades:

Stellan Bladh:

Stellan Bladh gick sin utbildning i informationsbehandling vid Uppsala universitet och började sedan arbeta med datafrågor för Uppsala kommun i början på 1970-talet. Han har varit verksam i bred omfattning inom IT-teknik. Bladh började som programmerare, fick sedan en mer teknisk inriktning och arbetade som

systemprogrammerare med operativsystem och liknande uppgifter. Han blev datachef i Uppsala 1986 och idag arbetar han med strategiska frågor på Kommunledningskontoret i Uppsala.

Nils Qwerin:

Nils Qwerin är utbildad i matematik och numerisk analys. Han började arbeta som programmerare på Kockums i Malmö. Kockums var en tidig användare av datatekniken. Qwerin anställdes sedan på upphandlingsenheten vid Statskontoret 1971 som expert på minidatorer. Så småningom blev han chef för den enheten.

Nils Knutsson:

Nils Knutsson läste företagsekonomi vid Uppsala universitet och började arbeta på Falu kommun under tidigt 1970-tal. Uppdraget var att datorisera den kommunala verksamheten. Han kom därmed i kontakt med Kommunförbundet och började så småningom arbeta på Kommundata som organisationssekreterare med förslag till införande av IT-lösningar.

Björn Nilsson:

Björn Nilsson blev civilingenjör 1970 inom sektion väg och vatten på KTH. Efter utbildningen fick han anställning som programmerare på den tekniska avdelningen vid Statens vägverk. Därefter arbetade han med upphandlingsfrågor på Statskontoret och sedan blev han ansvarig för Vägverkets driftverksamhet på datasidan. 1980 började han arbeta inom den landstingskommunala delen. Först ett år som teknisk chef i L-Data och sedan vid Kommundata som chef för driftverksamheten. Nilsson var också ansvarig för samtlig programvaruutveckling samt vice vd i Kommundata. Han var sedan vd för den bolagiserade verksamheten inom SJ:s IT-verksamhet som sedermera såldes till norska EDB Business Partner. Han frånträdde vd-rollen hösten 2004 och är fortfarande (2007) anställd inom EDB Business Partner som affärsprojektledare för olika större infrastrukturprojekt.

Ingrid Strandgård:

Ingrid Strandgård började arbeta vid Västerås stads datacentral i samband med att Västerås kommun började datorisera lönerutinerna. Hon var ansvarig för kollektivavtalslö-

nerna. Så småningom började hon på datacentralens expedition och tog emot underlag från alla kommuner. Det innebar bland annat löner, hyror, eldebiteringar och bostadsbidrag.

Björn Lundkvist:

Björn Lundkvist gick en programmerarutbildning och började arbeta vid Västerås stads datacentral som programmerare mot slutet av 1960-talet. Han arbetade bland annat med styrning och konfigurering av operativsystem och blev så småningom systemprogrammerare och sedan teknikchef. Lundkvist började därefter arbeta vid Kommundata och är idag (2007) verksam som IT-chef på Energimyndigheten i Eskilstuna.

Carl-Erik Franke Blom:

Carl-Erik Franke-Blom började arbeta som hålkortssorterare på Norrköpings bomullsväveri AB och efter en tid flyttade han till Västerås för att arbeta på Västmanlands Läns Andelsslakteri i Västerås. Under tidigt 1960-tal gick han över till Västerås stads datacentral och blev maskinrumschef. Efter en arbetsolycka och en kortare utbildning började han arbeta som programmerare.

Lennart Olausson:

Lennart Olausson fick sitt intresse för programmering när han gjorde militärtjänst i Uppsala och gick kvällskurser i programmering i Autocoder för IBM-datorer vid Uppsala universitet. Han hade tidigare arbetat som hålkortsoperatör på en hålkortsavdelning på Västra Sverige Slakterier i Uddevalla. Han började sedermera arbeta på Stadsförbundet i Stockholm som efter en tid övergick i Kommundata. Han har också arbetat som marknadsdirektör på Enator med ansvar för den offentliga sektorn och som vice vd för Dialog. Idag arbetar han med olika typer av konsultuppdrag för Sirius IT.

Alf Brandtieng:

Alf Brandtieng började sin yrkeskarriär som signalist vid flygvapnet i Arboga där han också lärde sig programmera. Han arbetade en kort period vid Centrala Verkstäder, Verkstaden Arboga. I början av 1960-talet värvades han till Västerås stads datacentral. Där fick han uppgiften att konvertera över hålkortssystem till ett datasystem som funge-

rade till IBM 1401. Innan datacentralen köptes upp av Kommundata var Alf Brandtieng systemchef och ansvarade för alla systemmän och programmerare.

Stig Larsson:

Stig Larsson arbetade under 1950-talet på flera hålkortsavdelningar, bland annat flygförvaltningens i Arboga och vid Avesta Järnverk. Han började sedermera arbeta som föreståndare på hålkortsavdelningen vid Västerås stads datacentral. I början av 1960-talet blev han driftschef för datacentralen och var det under lång tid.

Gert Persson:

Gert Persson var forskningsingenjör vid Matematikmaskinnämnden (MMN) under första hälften av 1950-talet, konstruktör och tillverkningschef vid Facit Electronics AB/Facit AB, datacentralchef vid SCB och ställföreträdande chef vid DAFA. Persson har erfarenhet av flera utredningar vid Statskontoret, FMV, RFV, m.fl. Under större delen av 1980-talet var han teknisk direktör vid Datainspektionen och gick vidare till Posten där han arbetade chef för administrativ service fram till 1993.

Planering av intervjuer

Planeringen av intervjuerna skedde i samråd med andra forskningssekreterare och utifrån materialet jag hade samlat in. Min första kontakt var en kvinna som var ansvarig för en utställning med fokus på datoriseringens historia i Uppsala kommun och som hade varit i kontakt med Peter Du Rietz på Tekniska museet och som han tipsade mig om. Av henne fick jag information om Stellan Bladh, som hade erfarenheter av den tidiga datoriseringen i Uppsala. Efter ett samtal med Stellan, där jag fick bakgrundsinformation bestämde jag mig för att åka till Uppsala och göra en intervju med honom. Samtalen med Bladh gav mig insikt om att Västerås stads datacentral var en tidig och viktig inrättning i Mälardalsregionen. Jag bestämde mig därför för att göra några intervjuer med personer som hade minnesberättelser därifrån. Stellan Bladh kunde tyvärr inte hjälpa mig med någon kontakt. Jag var istället tvungen att söka vidare och utan någon större information bestämde jag mig för att ringa till kommunen och fråga utifrån den lilla informationen jag hade och hoppas på att någon där kunde förstå vad jag var ute efter. Efter ett par samtal tipsade mig någon om Agneta Anfälter som fortfarande var anställd vid Västerås kommun och var anställd sedan många år och kunde därför känna till datacentralen. Anfälter visste mycket väl vad jag talade om och tyckte att jag skulle tala med Alf Brandtieng och Ingrid

Strandgård, båda hade arbetat vid datacentralen, men var vid tidpunkten pensionärer. Valet av intervjupersonerna gjordes enligt snöbollsmetoden, de första informanterna tipsade mig om andra och så vidare. Av fokusgruppen hade jag fått två namn, Nils Knutsson och Björn Nilsson, vilka hade varit verksamma vid Kommundata och som kanske kunde hjälpa mig. Dem kontaktade jag efter några intervjuer om Västerås datacentral. Jag kom fram till att bilden av denna arbetsplats var belyst och att det vore lämpligt att komplettera den med bilden av det som hände på en övergripande nivå, det blev då aktuellt att teckna bilden av Kommundatas historia.

Vid sammanställning av intervjuerna beaktades generellt: Personer som representerade perspektiv som inte tagit plats inom vittnesseminarierna. En geografisk spridning och att informanterna hade erfarenheter från olika utvecklingsskeden. Att informanterna hade varit verksamma inom datoriserings- eller rationaliseringsarbetet vid kommunerna. Därtill beaktades variabeln kön och jag försökte hitta kvinnliga informanter för att försöka få en bredd i källmaterialet då det varit övervägande män som arbetat inom det aktuella fältet som varit föremål för dokumentation.

Alla utom en som tillfrågades tackade ja till att bli intervjuade. Huvuddelen av intervjuerna planerades genom att jag hörde mig för med den potentiella informanten. Därefter ombads denna att sända in sitt CV i förväg, eller så söktes information om den aktuella informanten, bland annat genom material personen ifråga publicerat, eller figurerat i, vilket inte var lätt att finna eftersom dokumentationen hade varit av ringa karaktär. Detta gällde främst utvecklingen vid Västerås stads datacentral.

Genomförda vittnesseminarier

Det första vittnesseminariet ägde rum den 17 januari 2008 och behandlade datoriseringen av folkbokförings- och beskattningverksamheten. Moderatorer för samtalet var Alf Nilsson och Björn Thärnström. Alf Nilsson har arbetat vid Stockholms stads statistiska sekretariat och vid Finansdepartementets statistiska sekretariat och budgetavdelning, överdirektör för Generaltullstyrelsen och för Riksskatteverket. Sedan 2005 är han administrativ direktör för Verksamhetsstöd vid Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Björn Thärnström är journalist med en lång erfarenhet av arbetet vid Riksskatteverket där han främst haft ansvaret för kommunikations- och informationsfrågor. Fram till 2000 var han informationsdirektör vid verket. I panelen deltog: Anders Ekström, Kjell Ekström, Karl-

Johan Nilsson, Göran Norén, Magnus Svantesson, Rune Yregård och Tord Österlund. Ett av de huvudspår som behandlades var Skatteverkets, och mer specifikt beskattningens och folkbokföringens, roll i uppbyggnaden av den svenska välfärdsstaten. Ett annat spår speglade bilden av skatteförvaltningens inverkan i den tekniska utvecklingen i den offentliga förvaltningen för övrigt. Fokus låg på perioden mellan 1960-1980, men det är viktigt att påpeka att arbete med datoriseringen av folkbokföringsregistren var på många sätt en föregångare. Vittnesseminariet publicerades i form av en rapport med namnet, *ADB i folkbokföring och beskattning*.

Det andra seminariet behandlade Statskontorets verksamhet, och arrangerades den 5 februari. Moderator var Lars Dahlberg som under många år arbetade vid Statskontoret med bland annat myndigheters organisation och planering. I slutet av 1980 utsågs han av regeringen till rationaliseringschef och blev samtidigt chef för en nyinrättad avdelning för förvaltningsekonomi. Fram till sin pension 2005 arbetade han med utvecklings- och förvaltningspolitiska frågor. I panelen satt: Börje Alpsten, Olli Aronsson, Bengt-Åke Berg, Nils Furtenbach, Yngve Jotoft, Nils Qwerin och Per Svenonius. Seminariet belyste statsförvaltningen under perioden 1960–1980. Det var en tid av expansion – förvaltningens uppgifter växte, nya myndigheter tillkom, anslagen till statlig förvaltning ökade och det gjorde också antalet anställda. Bland regeringens viktigaste initiativ kan nämnas de organisatoriska, vilka syftade till att stödja datoriseringen. Statskontoret blev central förvaltningsmyndighet för rationaliseringsverksamheten i statsförvaltningen efter att dess uppdrag omformulerades i början av 1960-talet. Vittnesseminariet publicerades i form av en rapport med namnet, *Statskontoret*.

Det tredje och sista vittnesseminariet genomfördes den 12 februari och handlade om ADB-teknikens tillämpning inom den allmänna försäkringen. Moderatoren för detta seminarium blev Olli Aronsson, som under många år arbetade som organisationsdirektör vid Statskontoret och har en värdefull erfarenhet av det praktiska arbetet med rationaliseringsverksamhet. Han hade ansvar för två av de viktigaste och största projekten inom statsförvaltningen, ett gällde Riksskatteverket och det andra Riksförsäkringsverket. Paneldeltagare var: Olof Bergvall, Erik Granström, Dag Osterman, Håkan Persson, K-G Scherman, Einar Sein, Magnus Svantesson, Åke Sällvin och Sture Wallmon. I fokus för seminariet var drivkrafterna bakom IT-utvecklingen inom verksamheten 1960–1985, vilka målen var med denna utveckling och hur de uppnåddes. Seminariedeltagarna belyste

också några av konsekvenserna av denna utveckling inom verksamheten. Även detta vittnesseminarium publicerades i form av en rapport med namnet, *ADB-tekniken och den Allmänna försäkringen*.

Planering av vittnesseminarierna

Planeringen av vittnesseminarierna genomförde jag med stor hjälp från Göran Ernmark och alla moderatorerna. Planeringen gjordes med utgångspunkt i den information jag hade både från arbetet med forskningsöversikten och samtalen med både fokusgruppsmedlemmar och andra informanter. När vi hade kommit överens om lämpligt innehåll och struktur för seminarierna delade vi arbetet mellan oss och började kontakta tänkbara paneldeltagare, i denna process deltog även några av fokusgruppsmedlemmarna. Vidare arbetade varje moderator på sitt sätt. Alf Nilsson ordande ett möte vid Skatteverket med syftet att träffas och hjälpa varandra att återkalla minnen och anekdoter. Jag deltog i detta möte och berättade om projektet, men också om hur vi hade tänkt oss upplägget och innehållet för seminariet. Yngve Åström, som var tänkt att delta i panelen fick förhinder.

Lars Dahlberg arbetade mestadels själv och genom enskilda telefonsamtal med de föreslagna paneldeltagarna, han hämtade dock stöd hos Göran Ernmark och mig vid ett par tillfällen då vi hade planeringssamtal och han fick möjlighet att använda oss som bollplank. PG Hagmar och Monica Sundström avstod från att delta i seminariet. Olli Aronsson och Bengt-Åke Berg ställde upp med kort varsel.

Olli Aronsson valde att kontakta paneldeltagarna via e-post, därigenom pågick samtal om seminariets form och innehåll. Med god tid före seminariet skickade Aronsson en kort PM där han drog upp i detalj riktlinjerna för vittnesseminariet. Han fick också några korta reaktioner på det och en längre reaktion från K-G Scherman, som ringde mig vid ett par tillfällen och skickade ytterligare reflektioner via e-post vid ett tillfälle.

Urvalet av paneldeltagare främst baserades på följande kriterier:

1. att de hade haft en viktig position och varit aktiva deltagare i de skeenden som vi hade för avsikt att beskriva.
2. Att de kunde återspegla en spridning vad gällde åsikter och ställningstagande.
3. Vi ville också att alla de viktiga institutioner, organisationer och myndigheter som varit involverade i de bilder som skulle återskapas, skulle finnas representerade.

rade i de olika panelerna. Den första tillsatta panelen var den till vittnesseminariet om ADB-tekniken inom folkbokföring och beskattning, den sista att tillsättas var den panel som skulle delta i seminariet om Statskontoret. De flesta av de personer som vi kontaktade var positivt inställda till att delta.

I samtliga seminarier avhandlades ganska breda områden och långa tidsperioder och uppbygget var tematiskt, men med en kronologisk bakgrund. Dessa inleddes med en presentationsrunda som följdes av vidare diskussioner. Publikens medverkan och möjlighet att komma med inlägg fick särskilt stort utrymme vid seminariet om ADB och den allmänna försäkringen, men det förekom även vid de andra två seminarierna.

Redigering och publicering

Vittnesseminarierna spelades in med ljud och bild. Därefter transkriberades inspelningen. Redigeringen av transkriptet skedde varsamt i syfte att göra det läsbart och begripligt. Upprepningar, grammatiska fel och oavslutade resonemang rensades genomgående bort och korrigerades. Förkortningar skrevs ut för att underlätta förståelse och läsbarhet. I övrigt ändrades inte ordalydelsen och jag var mån om att behålla talspråket och påvisa den muntliga karaktären i materialet.

Innan publicering skickades de redigerade manuskripten ut till paneldeltagarna och de fick tillfälle att förtydliga, korrigera och kommentera sina inlägg. Mindre ändringar som rättelser av namn, datum eller tekniska begrepp fördes direkt in i den löpande texten utan kommentarer. I vissa fall fick informanterna lägga till enstaka meningar eller bisatser för att göra tankegångar eller resonemang fullständiga.

Att skriva förklarande fotnoter till seminarierapporterna har tagit en stor del av tiden med redigeringsarbetet. Eftersom vittnesseminarierna har behandlat tekniskt komplicerade ämnen har paneldeltagarnas medverkan varit av stor betydelse. Därmed har de i stor utsträckning varit delaktiga i att utforma noter. Inte minst arbetet med att ta fram biografiska uppgifter om de personer som nämnts under seminarierna skulle ha varit en omöjlig uppgift utan hjälp från seminariedeltagarna. Deltagarna i de tre vittnesseminarierna har i olika utsträckning varit delaktiga i utformandet av noterna. Innan utskicket av transkriptet till paneldeltagarna markerades aktuella noter som behövde utformas. I olika utsträckning markerades vilken person i panelen som skulle kunna bistå med hjälp att utforma

den aktuella noten. Detta tillvägagångssätt skedde i olika omfattning gällande alla tre vittnesseminarierna. Göran Noréns och Björn Thärnströms insatser med att faktagranska, redigera och komplettera noter, var oerhört värdefulla i arbetet med rapporten från vittnesseminariet, *ADB i folkbokföring och beskattning*. Olli Aronsson, Lars Dahlberg och Magnus Svantesson medverkade i faktagranskningen och kompletteringen av noterna till seminarierapporterna om *Statskontoret* och *ADB-tekniken och den Allmänna försäkringen*.

Till varje seminarierapport har jag bifogat de meritförteckningar som jag samlade in före varje seminarietillfälle.

Intervjuerna spelades in enbart med ljud och därefter transkriberades inspelningen. Redigeringen av transkripten skedde på samma vis som redigeringen av vittnesseminarierna. En del förtydliganden skrevs i fotnoter. Innan publicering skickades de redigerade manuskripten ut till informanterna precis som i fallet med vittnesseminarierna. Intervjuerna blev givetvis av en annan karaktär än vittnesseminarierna. Därför ville en del informanter i större utsträckning stryka partier i texten, såsom utlåtanden som enligt informanten berörde alltför personliga förhållanden, eller uttalanden om andra personer som de ångrade. Strykningar av denna karaktär tilläts, eller att de formulerades om. Transkripten utgör en mer eller mindre bearbetning på det sättet och inte en autentisk återgivning av ljudfilen. Alf Brandtieng kunde, av hälsoskäl, inte läsa igenom transkriptet och därmed uteblev möjliga korrigeringar och förtydligande till denna intervju.

Fortsatt forskning och dokumentation

Inventeringen av fokusområdet *Offentlig förvaltning* har resulterat i ett antal förslag som skulle kunna studeras närmare. Följande uppslag för framtida forskning och dokumentationsinsatser kan nämnas:

1. ADB-utvecklingen inom den offentliga sektorn har haft omfattande och varierad karaktär, och är därför svårt att överblicka genom de tre belysta delarna, dessa har ändå varit de viktigaste projekten, i den bemärkelsen att de genomfördes tidigt och var av genomgripande slag. Andra tidiga områden var: AMS, Lantmäteriet, Posten, Polisen. Som ett resultat av vårt arbete kommer ett vittnesseminarium att hållas om den tidiga utvecklingen inom Lantmäteriet.

2. Utvecklingen på regional och kommunal nivå är föga belyst. Att göra: samarbeten mellan lanstingsförbund och kommunförbund, regionala datacentraler, de stora datacentralerna som Stockholms, men även Malmö stad vars utveckling också skiljer sig. Andra frågor om Datacentralerna gäller deras struktur, skiljde de sig åt vid de olika platserna? Hur kom de att upplevas så olika? En fortsatt undersökning skulle kunna fokusera på framväxten av olika program och tillämpningar som spreds. Hur såg kontakten ut *mellan* Datacentralerna, samarbetade man? Kunde program etc. och idéer på detta vis spridas? Datacentralen som mötesplats, spridning av programidéer etc.
3. Ett annat spår som kan vara intressant att följa gäller de kommunala datacentralerna och kanske även de regionala, det handlar om aktörernas utbildningsbakgrund. Mina första nedslag pekar på att de som började arbeta vid datacentralerna runt tidigt 1960-tal i stor utsträckning var självlärda eller hade kortare utbildningar till skillnad mot de som har kommit att arbeta med IT-frågor efter 1970-talet vilka har universitetsutbildningar. Denna faktor samspelar med kön i den mån antalet kvinnor som arbetat med dessa frågor ökat.

Referenser

Kunskapsöversikt

Peralta Julia, *Offentlig förvaltning, rationaliseringsarbete och den nya ADB-tekniken* (opublicerat arbetspapper, 2007).

Tryckta vittnesseminarierapporter

Peralta Julia, (red.) *ADB i folkbokföring och beskattning* (Stockholm, 2008)

Peralta Julia, (red.) *Statskontoret* (Stockholm, 2008)

Peralta Julia, (red.) *ADB-tekniken och den Allmänna Försäkringen* (Stockholm, 2008)

Otryckt material

Centrala Bil- och körkortsregister, en PM

Redogörelse för bilregisternämndens verksamhet 1971-1975

Intervjuer

Stellan Bladh

Alf Brandtieng

Carl-Erik Franke Blom

Nils Knutsson

Stig Larsson

Björn Lundqvist

Björn Nilsson

Lennart Olausson

Gert Persson

Nils Qwerin

Ingrid Strandgård

Övrigt material

Annat material som haft relevans i mitt arbete och som bifogas är:

1. Under mappen ***ADB i folkbokföring och beskattning***

- Deltagarlistan vid vittnesseminariet *ADB i folkbokföring och beskattning*

- Brev från fokusgruppssammanställande, Göran Ernmark till Tord Österlund och K-J Nilsson

- Anders Ekströms meritförteckning
- Kjell Ekströms meritförteckning
- Alf Nilssons meritförteckning
- K-J Nilssons meritförteckning
- Göran Noréns meritförteckning
- Magnus Svantessons meritförteckning
- Björn Thärnströms meritförteckning
- Rune Yregårds meritförteckning och
- Tord Österlunds meritförteckning

2. Under mappen **Statskontoret**

- Deltagarlistan vid vittnesseminariet, *Statskontoret*
- Ett preliminärt upplägg för seminariet, gjort av Lars Dahlberg utifrån samtal med sammanställande Göran Ernmark och forskningssekreterare Julia Peralta
- Brev från PG Hagmar där han tackar nej till att delta vid seminariet
- Brev från Monica Sundström där hon tackar nej till att delta vid seminariet
- Börje Alpstens meritförteckning
- Yngve Jotofts meritförteckning och
- Nils Furtenbachs meritförteckning

3. Under mappen **ADB-tekniken och den Allmänna försäkringen**

- Deltagarlistan vid vittnesseminariet, *ADB-tekniken och den Allmänna försäkringen*
- Förberedande brev från ordförande Olli Aronsson till seminariedeltagarna
- Olli Aronssons meritförteckning
- Erik Granströms meritförteckning
- Dag Ostermans meritförteckning
- Håkan Perssons meritförteckning
- K G Schermans meritförteckning
- Einar Seins meritförteckning och
- Åke Sällvins meritförteckning

4. Under mappen **intervjuer**

- Alf Brandtiengs meritförteckning
- Nils Knutssons meritförteckning

- Björn Lundkvists meritförteckning
- Björn Nilssons meritförteckning och
- Gert Perssons meritförteckning

5. En pärm, ”**Klipp**” med diverse tidningsurklipp och annat informationsmaterial om *Kommunala datacentralen i Västerås* och som donerades av Björn Lundkvist.